

www.e-rara.ch

**Ioannis Marianae E Societate Iesv Scholia In Vetvs Et Novvm
Testamentum**

Mariana, Juan de

Parisiis, M. DCXX

Zentralbibliothek Zürich

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-125142>

Ad Thessalonicenses prima.

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Hanc epistolam, in codice bibliorum Gothico inuenimus miræ antiquitatis & fidei, vbi apocrypha, nulla, non Manassis oratio, nec tertius & quartus Esdræ libri. Psalmi ex ipsa Hieron. versione. Nec mouet, quod Epiph. affert l. 1. tom. 3. Martionis nomine ex epistola ad Laodicenses: vnus Dominus vna fides. Nam Martion epistolam ad Ephes. vbi illa verba sunt, putauit ad Laodicenses missam, vt colligitur ex Tertul. lib. 3. contra Martionem cap. 11. & 17. Philastrius c. 89. epistolæ ad Laod. meminit, quam in Ecclesiis ait nō legi. Neque id mouet, quoniam in ea epistola, qualdā ambiguis sententias contineri ait. In hac nihil ambiguum, omnia consona pietati. Hieron. in catalogo, in Paulo: legunt, inquit, quidam & ad Laodicenses epistolam, sed ad omnibus exploditur. Theod. ad Colossens. 4. fictam ad Laodicenses epistolā proferri ait. Verum, an de hac nostra epistola, an de alia

A eodē titulo loquantur, incertum. Chryf. & Theod. ad Coloss. 4. Paulum eo loco non de epistola ad Laod. ab ipso missam loqui putant, sed de ea, quam Laodicenses scripsere ad Paulum. De quo eo loco est dictum. Mouet magis tū Baronius Cardinalis anno Christi 60. tum Sixtus Sen. 2. l. in Paulo altera producta hac epistola, alter de ea loquens, eam sugillant viri doctissimi. A quorum censura recedere nolim. Sed Paulū plures alias epistolas præter eas, quæ sunt in canone scripsisse, dubiū non est. Ex illis hanc conseruatam propter mentionem, quæ de ea fit in epist. ad Col. suspicabar: nam stylus cum Pauli stylo cōsentit. Verba omnia pietatē redolent. Iniqui iudices aduersus nos simus, si tantæ antiquitati fidē detrahamus. Porro in nostro codice hæc epistola post epistolā ad Col. sequitur. In ea pauca, quæ in nostra deesse visa sunt, ex Syxti exēplari suppleuim⁹, sed lineis omnia notata. Plura nō addimus.

AD THESSALONICENSIS PRIMA

CAPVT PRIMVM.

H Siluanus. De hoc fit mentio 2. ad Corint. 1. v. 19. A quibusdam creditur esse Silas, de quo in Actis Apostolorum sæpè.

Ecclesia Thessalonicensium.

Thessalonica Macedoniæ vrbs primaria, hoc etiam tempore frequens & nobilis commercio Salonica vocatur. *Gratia vobis & pax.* Græcè additur, à Deo patre nostro, & Domino Iesu Christo, sed superfluit. Syr. non est, & Velef. obelo id notat. Gratias agim. Deo memores 3. *Operis fidei.* i. constantiæ in fide. Aut fidei, quæ in opus prodit; alioqui inanis est. Aut potius operis & fidei, vt coniunctio suppleatur, vt mox. *Laboris & charitatis.* Græc. deest coniunctio, Et, sed suppleatur, sic enim planior sententia manet. Sicut proximis verbis. *Et sustinentiæ spei.* Gothic. & sustinentiæ & spei. Quæ lectio placet, ne opus sit exquire, quæ sit sustinentia, seu tolerantia spei. *Domini nostri,* pro, spei in Domino nostro. *Ante Deum,* seu coram Deo. Quod iungatur, aut cum memores. s. sumus coram Deo, aut cum fidei vestræ, aut cum gratias agimus.

Scientes. s. nos gratias agimus. *Dilecti,* à Deo electionem, sic distingue. Nempe signa erant, quæ monstrarent à Deo illos esse electos.

5. *Sed in virtute,* fuit nostra prædicatio. i. miraculis. *Plenitudine.* πληροφωεια certitudine, plena cognitione prædicatio fuit.

6. *Imitatores nostri estis.* In quo? in tolerantia persecutionum propter Euangelium. *In tribulatione.* i. persecutione, quæ propterea excitata est.

8. *Diffamatus.* ἐξήγηται diuulgatus est sermo. i. hæc fama vestræ fidei & constantiæ. *Vt non sit nobis necesse,* eam illis nunciare.

9. *De nobis annunciant.* s. quàm efficax fuerit noster aduentus ad vos. s. ex vestro de nobis testimonio, vestraque fama.

CAPVT II.

Non inanis. i. inefficax & sine fructu fuit noster ad vos introitus.

2. *Fiduciam habuimus.* Græc. intrepidè ausi sumus. Sic quamuis Philippis malè habitis vobis euangelizare. *Multa sollicitudine.* ἀγων pro ἀγωνία, quæ vox sollicitudinem significat & anxietatem. *Exhortatio nostra.* i. prædicatio: *Non de errore.* i. falsa doctrina. *Neque de immunditia.* i. re turpi, qua alliciuntur homines. *Neque in dolo.* i. dolosa, sed sincera fuit.

Neque in occasione auaritiæ. Non captauimus lucrum. Et quoniam interna Deus nouit, addit: *Deus testis est.*

7. *Oneri esse.* ἐν βάρει. Ambros. cum possemus honori esse, id est, graues nos ostendere. *βαρεῖς,* vtrumque significat. Sed cum possemus esse oneri alimenta exigendo, aut honore captare graues nos ostendentes. *Facti sumus paruuli.* Græc. ἡμῶι. i. lenes, vt multi Latini cod. legunt. Sed & Robert. & Velef. cod. Græc. afferunt, qui ἡμῶι habent. i. paruuli. i. humiles, lenes. *Tanquam,* pro, & tanquam si nutrix, vt supplet Syr. & sit noua comparatio. Alioqui quid nutrici cum paruulo nisi lenes legamus, qualis est nutrix erga suos infantes.

8. *Ita desiderantes vos.* i. ob amorem vestri.

12. *Testificati.* i. obtestati sumus. *Vt ambulatis digne Deo.* i. vt decet Dei filios.

13. *Verbum auditus Dei.* i. fidei. *Accepistis illud.* Græcè non est, illud, nec Gothic. & sine illo constat sententia. *Verbum Dei,* prout verbum Dei. *Qui operatur,* qui Deus fructificat in vobis Syr. quod (s. verbum) perficitur in vobis. Quam interpretationem Græca admittunt.

14. *A contribulibus.* i. cognatis & gente vestra eadem passi estis, quæ à Iudæis alijs.

15. *Qui & Dominum occiderunt.* Iudæi Christum occiderunt. *Omnibus hominibus aduersantur.* s. fidelibus, aut gentibus propter id quod mox sequitur. *Prohibentes gentes docere.*

16. *Vt impleat peccata.* i. mensurā, quā Deus prefixit suæ patientiæ. Aut mensurā patrū suorum. Mat. 23. v. 32. sicut similes eis. *Peruenit ira Dei.* sic lege nō præuenit, vt multi cod. habent. *Vsq; in finē.* i. perpetuo, vel vsq; ad summū, vt Syr. & irā Dei vocat excæcationē, aut excidiū Ierusalē, quod instabat. nos autē,

17. *Deſolati.* Græc. orbati vobis. *Ad tempus horæ.* A
i. ad breuē tempus. Quæ est noſtra
19. *Corona gloriæ* ? q. d. non magis veſtri obliuiſci
poſſum, quàm meæ gloriæ.
20. *Gloria noſtra* vos, ob veſtras virtutes, in die
iudicij gloriabor ſimul & gaudebo.

CAPVT III.

- N**on ſuſtinentes, pro, cum non ſuſtineremus. i.
non ferremus veſtri deſideriū, placuit nobis.
2. *Pro fide veſtra.* meī circa, ſuper fide veſtra, vt. ſ.
conſtantes ſitis, miſimus Timotheum.
3. *In hoc poſiti ſumus.* Ea lege viuimus, vt pro fide
patiamur.
5. *Inanis fiat labor noſter.* Got. veſter, ſed falſo. Ergo,
ne inanis fiat, ſi vos diabolus vicerit, labor in euan-
gelizando vobis; ſed illi miſimus.
7. *Conſolari ſumus,* paſſiue. i. conſolationem acce-
pimus. *Per fidem veſtram.* i. ob fidem veſtram, vt Syr.
Ea eſt cauſa conſolationis.
8. *Nunc viuimus,* vitæ inſtar conſtantia veſtra
nobis eſt.
9. *Ante Deum noſtrum.* i. vere ſine fictione. Qui
abundare faciat.
12. *Charitatem veſtram.* Sic Goth. & Syr. in Græ-
co de eſt, veſtram. *Vt & nos in vobis,* pro; in vos: vt
eſt Gr. ſ. affecti ſumus, vos diligentes.
13. *Ad confirmanda corda veſtra.* Iunge cum verbis
multiplicet, & abundare faciat.

CAPVT IV.

- S**ic & ambulatis, vt à nobis accepiftis. Lou. &
Haimo, ſicut & ambulatis. Neutrum eſt Græc.
nec Syr. hoc ſolūm. Placere Deo, vt abundetis
magis: ſic expoſitores Græci. Scitis quæ præcepta
dederim.
2. *Per Dominum.* i. ex eius auctoritate. Syr. & Got.
habent: Quæ præ. d. v. per Dominum noſtrum Ie-
ſum Chriſtum. Voluntas Dei eſt
3. *Sanctificatio.* i. vt ſitis ſancti & mundi. Ber. ſer.
22. in Cant. quod ſanctificatio hîc ſignificat tem-
perantiam. Vt quiſque habeat *Vas ſuum.* i. corpus
ſuum, ne polluat. *Non in paſſione.* i. concupiſcen-
tiam ne ſequatur.
6. *Ne quis ſupergradiatur.* id eſt, vi opprimat. *Ἐπι-
βαίνων.* Neque circumueniat, ſeu fraude extorqueat
aliquid *ἁλοεικτεῖς,* contra Deum, qui dedit.
8. *Spiritus ſanctum in nobis.* Got. in vobis. Syr. in
vos. Noſtra magis lectio cohæret.
10. *Vt abundetis.* i. proficiatis amplius in charitate.
11. *Operemini manibus veſtris,* propter otium, & ne
aliis oneri ſitis ob inopiam, & confiſi aliorum cha-
ritate.
12. *Ad eos qui foris ſunt.* i. infideles, cum iis caute
agite. Nullius aliquid deſideretis. Græc. vt rei nullius
indigeatis, ne. ſ. oneri ſitis. Deſiderare hîc pro, ege-

- re, quod Latinè ſolet ſignificare. Vide Græca.
13. *De dormientibus.* κοιμάω. Græc. & dormio pro,
mori ſumuntur. Inde cæmeterion. i. dormito-
rium.
14. *Qui dormierunt per Ieſum.* i. in Ieſu, ille fide &
charitate iuncti. Hoc dico,
15. *Qui viuimus.* Loquitur in perſona eorum qui
tunc viuunt. *Non præueniemus,* quo ad acceptionem
gloriæ.
16. *In iuba,* vox i pla Angeli ſic vocatur, deſcen-
det Dominus. *Reſurgenti primi,* non tempore, ſed
dignitate, mortui in Chriſto.
17. *Qui viuimus qui relinquimus.* Græc. qui viuū,
qui reliqui. ſerimus. An illi morientur. i. ad Cor.
15. v. 51. dictum eſt. Porro reprobi etiam reſurgenti;
verū eorum non meminit, quoniam ex iis Theſ-
ſalonicenſes conſolari non poterat, quod erat
propoſitum.

CAPVT V.

2. **S**icut fur in nocte. i. improuiſo & clam venit
dies iudicij.
3. *Sicut dolor.* Goth. ſicut dolor partus; id *ἄδύ* ſi-
gnificat: ſed ſine eo ſententia conſtat. *In vtero há-
benti,* ſeu habentis. Variant Græc. & Latina exem-
plaria. Ergo ſicut ille dolor repente venit, ſic dies
ille.
4. *Non eſtis in tenebris.* i. peccatis, non eſtis filij
tenebrarum, vt dies ille, qui venit vt fur noctur-
nus, vos improuiſo comprehendat.
6. *Non dormiamus,* ſomno. ſ. peccati, aut non ſi-
mus ſegnes, vt infideles.
8. *Qui diei ſumus.* ſ. filij.
9. *Non poſuit nos Deus in iram.* i. damnationem. *Sed
in acquisitionem ſalutis,* ſeu poſſeſſionem ſalutis, vt
ſalutem teneamus.
11. *Conſolamini inuicem,* ſeu mutuo, alij alios.
14. *Corripite inquietos.* ἀτακτους in ordinatos, tur-
bidos, diſcolos.
15. *ſectamini inuicem.* Goth. & in inuicem. i. tum
inter vos, tum erga omnes bonum ſectamini, om-
nibus benefacite.
17. *In omnibus gratias agite.* ἐν παντί in omni. ſ. tem-
pore, ſemper.
D 19. *Spiritum.* i. Spiritus Sancti dona ne extingua-
tis abuſu. ſ. aut inertia.
20. *Prophetias,* gratiam futura prædicendi, ſeu ex-
plicandi Scripturam, ne ſpernatis. Deus
23. *Sanctificet vos per omnia.* Deus. i. perfecte, vt
Got. & Syr. ὁλοκληῖς. *Vt Spiritus.* i. gratia Spiritus
Sancti. *In aduentu,* vt. ſ. ſine culpa ſitis in aduentu
Domini noſtri Ieſu Chriſti. ſic Syr. Got. in aduen-
tum. Sed alij cod. refragantur.
24. *Qui etiam faciet.* quid ? ſ. quod promiſit. Aut
vt aliqui Græci cod. habent, faciet ſpem veſtram
ſtabilem. i. certam.